

Főoldal>Teisés aktai ir Teismo praktika>A tagállamok joga

A tagállamok joga

Lengyelország

Ez az oldal Lengyelország jogrendszeréről nyújt tájékoztatást.

Lengyelország demokratikus államformával rendelkező köztársaság. A törvényhozó hatalmat az alsóházból – **szejm** – és a felsőházból – **senátus** – álló kétkamarás parlament gyakorolja. A végrehajtó hatalmat a **Lengyel Köztársaság elnöke** (*Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej*) és a **minisztertanács** (*Rada Ministrów*) testesíti meg. Az igazságszolgáltatási hatalmat a bíróságok és a törvényszékek gyakorolják.

A lengyel jogrendszer a kontinentális jogrendszeren alapszik (**kontinentális polgári jogi hagyomány**). Lengyelországban a rendes bíróságok közé a **fellebbviteli bíróságok** (*sądy apelacyjne*), a **területi bíróságok** (*sądy okręgowe*) és a **kerületi bíróságok** (*sądy rejonowe*) tartoznak. Ezek a bíróságok büntető- és polgári jogi ügyeket, családjogi és gyermekek szülői felügyeletével kapcsolatos ügyeket, munkajogi, valamint társadalombiztosítási ügyeket tárgyalnak. A **közigazgatási bíráskodás** a közigazgatás bírósági ellenőrzését ellátó Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság (*Naczelny Sąd Administracyjny*) hatáskörébe tartozik.

A **Legfelsőbb Bíróság** (*Sąd Najwyższy*) a Lengyel Köztársaság legfőbb, központi bírósági szerve és, ennek megfelelően a legfőbb fellebbviteli bíróság. A Legfelsőbb Bíróság fő feladatai közé tartozik az igazságszolgáltatás ellátása Lengyelországban (a rendes, a közigazgatási és a katonai bíróságokkal együtt), a megsemmisítés iránti keresetek mint rendkívüli jogorvoslati forma elbírálása és a jogértelmezésre vonatkozó határozatok meghozatala.

Az **Alkotmánybíróság** (*Trybunał Konstytucyjny*) az igazságszolgáltatás szerve. Hatásköre az alábbi ügyekre terjed ki:

A törvények alkotmánynak való megfelelésének vizsgálata

A központi közigazgatás szervei közötti hatásköri vitákban való döntéshozatal

A politikai pártok céljainak és tevékenységeinek az alkotmánynak való megfelelésének vizsgálata

Az állampolgárok alkotmányossági panaszairól való döntés

Az Alkotmánybíróságról szóló törvény és egyéb, vonatkozó törvények angol nyelvű változata a **lengyel Alkotmánybíróság** internetes oldalán olvasható.

Jogforrások

A lengyel jogforrásokat az alkotmány, a törvények, a ratifikált nemzetközi szerződések és a rendeletek alkotják. Az alkotmány a legfontosabb lengyel jogforrás. Az alkotmány információkat tartalmaz Lengyelország jogrendszeréről, intézményi felépítéséről, igazságszolgáltatási rendszeréről és helyi hatóságairól. Felsorolja a politikai szabadságokat és jogokat is. A jelenleg hatályos alkotmányt 1997-ben fogadták el. A lengyel alkotmány szövege lengyel, angol, német, francia és orosz nyelven megtalálható a **lengyel parlament alsóháza** (*Sejm*) internetes oldalán.

Jogszabálytípusok – leírás

A **törvények** (*ustawy*) lényeges kérdésekre vonatkozó, egyetemesen kötelező erejű jogszabályok. Bármilyen kérdést lehet törvényben szabályozni. Egyes esetekben az alkotmány előírja, hogy bizonyos kérdéseket törvényben kell szabályozni: Ilyen kérdés például a költségvetés vagy az állampolgárok jogállása. A lengyel alkotmánynak megfelelően egyes **nemzetközi szerződéseket** (*umowy międzynarodowe*) ratifikálásuk előtt a parlament által elfogadott és a köztársasági elnök által aláírt törvényben kell megerősíteni. Ezt az eljárást kell alkalmazni szövetségek, politikai vagy katonai szerződések, állampolgári szabadságok, jogok és kötelezettségek, nemzetközi szervezetben való tagság esetében és egyéb, az alkotmány által meghatározott esetekben.

Rendeleteket (*rozporządzenia*) az alkotmányban felsorolt, törvényi felhatalmazással rendelkező kormányzati szervek hozhatnak.

A minisztertanács belső jellegű, kizárólag a határozatot kibocsátó intézmény alárendelt szervezeti egységeire nézve kötelező erejű **határozatok** (*uchwały*) meghozatalára jogosult. Ezen határozatok nem szolgáltathatnak jogalapot az állampolgárokat, a jogi személyeket és más jogalanyokat érintő döntések meghozatalához.

A helyi önkormányzati hatóságok és a közigazgatási szervek helyi hatóságai törvényi felhatalmazás alapján **helyi jogszabályok** (*akty prawa miejscowego*) kibocsátására jogosultak, melyek kizárólag illetékességi területükön belül kötelező erejűek.

Jogszabályi hierarchia

A lengyel jog legfőbb jogforrása az alkotmány. A lengyel alkotmányban felsorolt egyéb normák hierarchiája: ratifikált nemzetközi szerződések, az Európai Unió rendeletei, irányelvei és határozatai, törvények, rendeletek és a helyi hatóságok által kibocsátott rendeletek.

Intézményi keretek

A jogszabályok elfogadásáért felelős intézmények

A **törvényhozó hatalmat** a szejm és a szenátus, a **lengyel parlament** két kamarája gyakorolja. Tagjait **négyéves időtartamra** választják meg. Törvényalkotásra vonatkozó javaslatlételi joggal a képviselők, a szenátus, a Lengyel Köztársaság elnöke és a minisztertanács rendelkezik. Törvényalkotásra vonatkozó javaslatot a szejm képviselőinek megválasztására jogosult, **legalább 100 000 állampolgár** is tehet.

A szejm három olvasatban vitatja meg a törvénytervezeteket. A törvénytervezetet a szejm és a szenátus általi elfogadását követően aláírásra továbbküldik a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnök, az aláírást megelőzően kikérheti az Alkotmánybíróság véleményét arról, hogy a törvénytervezet megfelel-e az alkotmánynak.

A minisztertanács biztosítja a **törvények** végrehajtását, **rendeleteket** bocsát ki, **ratifikálást igénylő nemzetközi szerződéseket** köt, valamint elfogadja vagy elutasítja az **egyéb nemzetközi szerződéseket**.

Döntéshozatali eljárás

Kezdeményezés

Törvényeket a képviselők, a szenátus, a köztársasági elnök, a minisztertanács és a szejm képviselőinek megválasztására jogosult, legalább 100 000 állampolgár terjeszthet elő.

A törvénytervezeteket általában a minisztertanács vagy a képviselők terjesztik elő.

A törvénytervezetet és annak indoklását a **szejm marsallja** (*Marszałek Sejmu*) megküldi a köztársasági elnöknek, a szenátusnak és a minisztertanács elnökének (miniszterelnök).

Vita

A szejm három olvasatban vitatja meg a törvénytervezeteket. A törvénytervezeteket a szejm és a szenátus egyes bizottságai is megvitatják.

Elfogadás

A **szenátus, a törvénytervezet megküldését követően 30 napon belül** módosítások nélkül elfogadja a javaslatot, módosításokat javasol vagy teljes egészében elutasítja a javaslatot. A **szejm** kizárólag a képviselők legalább felének jelenlétében, abszolút szavazattöbbséggel utasíthatja el a szenátus által elfogadott módosításokat.

Kihirdetés

A törvénytervezetnek a szejm és a szenátus általi elfogadását követően a szejm marsallja aláírásra megküldi a tervezetet a köztársasági elnöknek. A köztársasági elnöknek a törvénytervezet megküldését követően 21 napon belül alá kell írnia a tervezetet, és gondoskodnia kell arról, hogy a törvény a Lengyel Köztársaság Hivatalos Közlönyében (*Dziennik Ustaw*) kihirdetésre kerüljön. A törvény a kihirdetést követő tizennegyedik napon lép hatályba. A **hatályba lépés** időpontjáról törvénytervezet is rendelkezhet. A lengyel jognak megfelelően törvénytervezetet kizárólag másik törvénytervezettel lehet visszavonni. A törvény hatályvesztésének időpontját a törvény szövegében fel kell tüntetni.

Jogi adatbázisok

A törvények 1918-ig visszamenőleg megtalálhatóak a [lengyel jogi adatbázis \(Sejm\)](#) weboldalán, ezen törvények listájával együtt.

Az adatbázishoz való hozzáférés **ingyenes**.

Utolsó frissítés: 10/12/2012

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.